

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

ISSN 2385-8826

UČITELJEV GLAS

Priloga revije
Vzgoja in izobraževanje
letnik IV, številka 2, 2017

Izdajatelj in založnik
Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Predstavniki
dr. Vinko Logaj

Uredniški odbor
dr. Zora Rutar Ilc,
dr. Ada Holcar Brunauer, ddr. Barica
Marentič Požarnik, Urška Margan,
dr. Alenka Polak, dr. Sonja Pečjak,
dr. Justina Erčulj, dr. Robert Kroflič

Odgovorna urednica
dr. Zora Rutar Ilc

Urednica založbe
Damijana Pleša

Jezikovni pregled
Barbara Jarc

Naslov uredništva
Zavod RS za šolstvo, Poljanska c. 28,
1000 Ljubljana
Zora.rutar-ilc@zrss.si
Vzgoja.izobrazevanje@zrss.si
www.zrss.si

Oblikovanje
Kofein dizajn, d. o. o.

Priprava in tisk
Design Demšar, d. o. o.
Present, d. o. o.

Detajl na naslovnici
Irenej Kolšek

Naklada
1000 izvodov

© Zavod Republike Slovenije za šolstvo,
2017

Vse pravice pridržane. Brez založnikovega pisnega
dovoljenja ni dovoljeno nobenega dela revije na
kakršen koli način reproducirati, kopirati ali kako
drugače razširjati. Ta prepoved se nanaša tako
na mehanske (fotokopiranje) kot na elektronske
(snemanje ali prepisovanje na kakršen koli pomnilniški
medij) oblike reprodukcije.

Formativno spremljanje v zrcalu

Urška Margan

Ko smo v uredništvu Vzgoje in izobraževanja postavljali vsebinsko zasnovo tokratne tematske številke, smo z veseljem in skrbjo ugotovili, da je zanimivih prispevkov toliko, da niti z dodatnim obsegom, ki ga omogoča Učiteljev glas, ne bomo mogli v celoti objaviti vsega, za kar se nam zdi nujno, da pride pred bralce. Posebna vrednost Učiteljevega glasu je tokrat v tem, da nam je omogočil, da smo v njem zbrali članke, ki odkrivajo dodatno dimenzijo uporabnosti pristopa formativnega spremljanja tudi za druge populacije in nekoliko drugačne namene, kot je učenje v ožjem smislu.

Četudi se razvojna naloga Formativno spremljanje/preverjanje z letošnjim letom končuje, se boste v zavodskih revijah še naprej srečevali s članki s to vsebino; objavljali bomo tako vaše razmisleke, spoznanja in primere iz prakse kot zanimivosti iz drugih sistemov, ugotovitve teoretičnih raziskav in evalvacij. Zlasti veseli bomo vaših prispevkov, ker bodo zanesljiv znak, da se kakovostni načini dela, spodbujeni z idejami formativnega spremljanja, uveljavljajo in širijo. Tudi mi namreč ugotavljamo, da učitelji novosti v svoj način dela večinoma vnašajo zato, ker jih k temu spodbudijo zgledi kolegov, vrednih posnemanja.

Zato berite in pišite, tudi tisti, za katere bo udeležba na sklepni konferenci razvojne naloge Formativno spremljanje/preverjanje 12. januarja 2018 prvo »živo« srečanje s formativnim spremljanjem, čeprav tovrsten način dela tudi v nekaterih naših okoljih uspeva že več kot dve desetletji.

Tisti, ki ste z zanimanjem prebrali intervju z N. Emersonom o uvajanju formativnega spremljanja na Škotskem in Irskem, ste se verjetno spontano spraševali, kako je s tem pri nas, kjer novost v večji meri temelji na entuziazmu kot na obvezujočih sistemskih rešitvah. Ob tem je treba poudariti, da obstoječi učni načrti s cilji in standardi ter pravilniki o preverjanju in ocen-

jevanju nikakor niso ovira za formativno spremljanje napredka učencev. Gre »le« za večji poudarek na učenju kot na ocenjevanju, za večjo skrb za udeležnost in miselno zavzetost vseh učencev pri pouku, za pomen pozitivnih socialnih interakcij v spoznavnem procesu in za težo vsebinskih povratnih informacij, ki usmerjajo poučevanje in individualno učenje.

Če naj bi bila prihodnost izobraževanja dobrobit vseh učencev, njihovo vključevanje in enake možnosti, zahteva, da se njihov »glas« sliši in upošteva ter premiki v ocenjevanju od najlažjega do najbolj pomembnega, kot poudarja tudi Emerson, ostaja odprto, kje smo v tem procesu mi, naše »formativne šole«. Vloga ravnatelja je ključna, poudarjata obe intervjuvani ravnateljici, v spodbudah in podpori učiteljev pri spremljanju, raziskovanju in spreminjanju lastne prakse, v oblikovanju sodelovalnih timov, v pripravah in analizah vzajemnih hospitacij, v načrtovanju in vrednotenju dela. Vodenje šole (in tudi vrtca) po načelih formativnega spremljanja bistveno prispeva k uspešnemu uvajanju formativnega spremljanja v pouk, k višji motivaciji, samostojnosti in samozavesti učencev. Zanimive so tudi različne »tehnične« rešitve pri tem, ki jih omenjata ravnateljici, načini komunikacije s starši ...

Ravno v dejstvu, da spremenjen način vodenja pouka vodi k spremembam v osebnih pogledih učiteljev na lastno delo, vidimo dodatno »kolateralno korist« uvajanja formativnega spremljanja. Izpostavljajo jih avtorice, ki pišejo o razrednem pouku in pouku matematike po načelih formativnega spremljanja. Formativno spremljanje pa ima vpliv tudi na vedenje učencev, o čemer lahko preberemo v prispevkih, ki se nanašajo na razredno uro ter delo svetovalnih delavk z učenci pri izvajanju programa z nižjim izobrazbenim standardom in pri vzgojnem delu z otroki in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami. Kljub pomislekom in dvomom, ki jih odkrito izražajo, jim je skupno, da izpostavljajo pomen sodelovanja in pozitivne socialne klime za uspešno učenje ter krepitev močnih področij in veščin samouravnavanja pri vseh učencih.

In to, da je za uvajanje novosti potrebnih vsaj od tri do pet let.

≈ *Kazalo*

2 **Formativno spremljanje v zrcalu**

Urška Margan

4 **Moja zgodba in razmišljanja o formativnem spremljanju pouka**

Natalija Rak

8 **Intervju z Liljano Lihteneker, ravnateljico OŠ Gustava Šiliha Velenje**

Mag. Sonja Zajc

12 **Formativno spremljanje pri razredni uri – za izboljšanje odnosov**

Karmen Krabonja

16 **Uvajanje elementov formativnega spremljanja v vrtcu: predstavitev tematskega sklopa Vesolje**

Iris Bračun Mlačnik

20 **Intervju z mag. Marijo Horvat, ravnateljico OŠ Franceta Prešerna Črenšovci**

Suzana Ramšak

23 **Uvajanje elementov formativnega spremljanja v delo šolskega svetovalnega dela z učenci s posebnimi potrebami**

Spomenka Juretič

28 **Začetki uvajanja formativnega spremljanja v vzgojno delo z otroki in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami v vzgojnem domu Veržej**

Andreja Gjerek Kreslin